

TALE

Samrådstale om Norddjurs Kommunes tilkendelser af førtidspension

31. januar 2019

J.nr. 19/00582

SYD/CAP

Samrådsspørgsmål AR

Efter nyheden om at Norddjurs Kommune har meget dårligere økonomi end forventet primært på grund af voldsomt stigende forsørgelsesudgifter og faldende bloktilskud og refusion, har Pensionsnævnet siden 24. oktober 2018, hvor det politisk blev besluttet en ny visitationsmodel, afvist samtlige 36 sager (100 pct. af sagerne) om tildeling af førtidspension, som de efterfølgende har skullet tage stilling til på baggrund af indstillinger fra både sagsbehandlere og rehabiliteringsteam. Mener ministeren, at det kan indikere, at det er kommunens økonomi og ikke borgernes rettigheder, der er gældende ved tildeling af førtidspensioner i Norddjurs Kommune?

Samrådsspørgsmål AS

Mener ministeren, at det er lovgivningen og dermed de rettigheder, som den enkelte borger har ifølge lovgivningen, som er afgørende for, om borgeren kan få bevilget førtidspension, eller er det i virkeligheden den enkelte kommunes økonomi, der afgør, om borgere kan få tildelt førtidspension, jævnfør de store kommunale forskelle, og at en stadig større del af forsørgelsesudgifterne til førtidspensioner er gået fra en statslig til en kommunal udgift? (Kommunal udgift i 2007 på 38,9 pct., som er steget til 65,7 pct. i 2017, jf. Norddjurs Kommune, Temadag om budget 2019-2022, side 38: <https://www.norddjurs.dk/media/5967635/Temadag-22-juni-ny-MKE.pdf>)

Samrådsspørgsmål AT

Kan ministeren bekræfte, at kommuner, der bevilger mange førtidspensioner, bliver ramt økonomisk, når bevillingerne falder på landsplan, og bloktilskuddet dermed bliver reduceret? Kan ministeren forestille sig, at det kan være et økonomisk incitament til at bevilge færre førtidspensioner?

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Torsten Gejl (ALT).

Indledning

Samrådet i dag handler om tilkendelser af førtidspension, som er affødt af en sag i pressen om Norddjurs Kommune.

Det fremgår af samrådsspørgsmålene, at Norddjurs Kommunes økonomi er dårligere end forventet, blandt andet som følge af stigende forsørgelsesudgifter og faldende indtægter fra bloktilskud og refusion.

Samtidig fremgår det, at en ny visitationsmodel i Norddjurs Kommune har betydet, at kommunens Pensionsnævn i en periode har afvist alle sager, hvor rehabiliteringsteamet har indstillet til tilkendelse af førtidspension.

Svar på AR: Økonomi eller borgernes rettigheder

Det er jo så rammen om de spørgsmål, der er stillet, og lad mig gå direkte til svarene, hvor jeg jo bliver bedt om at forholde mig til, om den nye visitationsmodel i Norddjurs Kommune indikerer, at det er kommunens økonomi og ikke borgernes rettigheder, der er styrende for, om borgerne får tilkendt førtidspension.

Som Torsten Gejl jo ved, så driver jeg ikke Norddjurs Kommune. Og derfor har jeg ikke mulighed for at tage stilling til Norddjurs Kommunes økonomiske og politiske beslutninger.

Men jeg vil gerne slå fast med det samme, at en kommunes økonomi aldrig må indebære, at bor-

gerne ikke får den indsats og ydelse, som de er berettiget til efter lovgivningen.

Hvis en kommune giver afslag på førtidspension til borgere, som er berettiget hertil, fordi kommunen skal spare, er det direkte i strid med reglerne. Det vil sige, at det ikke er lovligt.

Jeg vil her minde om, at vi jo har et klagesystem, hvor borgerne kan få Ankestyrelsen til at tage stilling, om man opfylder betingelserne for førtidspension, og Ankestyrelsen er ikke bundet af kommunens beslutning. Derfor kan jeg kun opfordre borgere, som mener, at deres kommune har truffet en forkert beslutning, til at udnytte deres ret til at få sagen prøvet ved Ankestyrelsen.

Men også på grundlag af samrådsspørgsmålet har jeg bedt Norddjurs Kommune om en redegørelse for forløbet for at finde ud af, hvad der er op og ned i sagen.

Redegørelsen, som jeg har modtaget fra Norddjurs Kommune, har jeg også sendt til Beskæftigelsesudvalgets orientering.

Det fremgår blandt andet af redegørelsen, at Norddjurs Kommune har kigget deres egen praksis efter i sømmene. Det er blandt andet sket på baggrund af resultaterne af den sagsgennemgang Styrelsen

for Arbejdsmarked og Rekruttering gennemførte forud for præciseringen af reglerne for tilkendelse af førtidspension.

Det fremgår også af redegørelsen, at Norddjurs Kommune fortsat tilkender førtidspension. Der er 34 sager, som er blevet sendt til genvurdering i rehabiliteringsteamet. Heraf har fem fået tilkendt førtidspension, to har modtaget afslag, og 27 sager er fortsat under behandling.

Kommunerne indberetter deres tilkendelser af førtidspension til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Her viser de foreløbige tal for Norddjurs Kommune, at der i alle måneder af 2018 er tilkendt førtidspension.

På nuværende tidspunkt er der tale om, at kommunen har tilkendt 132 borgere førtidspension i 2018 mod 147 i 2017. Det er et fald på ca. 10 pct., som muligvis kan hænge sammen med, at ikke alle de afviste sager i oktober 2018 er genbehandlet endnu.

Uanset hvordan det står til i Norddjurs, vil jeg gerne understrege, at vi tidligere konstaterede væsentlige forskelle i tilkendelsespraksis kommunerne imellem. Der var en usikkerhed om, hvilket dokumentationsgrundlag der skal være til stede, og i

hvilket omfang der skal være gennemført ressourceforløb, før der kan tilkendes førtidspension.

Det resulterede som bekendt i, at jeg sidste år, fremsatte et lovforslag hvor vi præciserede reglerne for tilkendelse af førtidspension. Og, det gjorde jeg jo netop både for at sikre borgernes retssikkerhed, men også på baggrund af den offentlige diskussion, der havde været i den første tid af min ministerperiode, som Beskæftigelsesminister.

Borgere skal ikke tilkendes ressourceforløb, hvis de er berettiget til førtidspension, det vil jeg gerne slå fast. Kun hvis der er en realistisk forventning om, at borgeren kan drage nytte af en konkret indsats, vil ressourceforløb være relevant. Og, det er jo lige præcist kernen af den diskussion, vi havde for et års tid siden, som jeg selv ser tilbage på med en ret stor stolthed, fordi det her, som vi nu har ændret, har jo en helt konkret materiel betydning for den enkelte borger.

De ændrede regler indebærer naturligvis, at kommunerne skal undersøge om deres sagsbehandling og herunder dokumentationskrav skal justeres. Jeg vil i den forbindelse henvise til, at Ankestyrelsen i december måned 2018 offentliggjorde en ny principafgørelse, som viser, hvordan kommunerne skal forholde sig til de præciserede regler for tilkendelse af førtidspension.

Lovgivning, økonomi og kommunale forskelle

Det næste spørgsmål, AS, handler om, hvorvidt det er lovgivningen eller kommunens økonomi, der er afgørende for, om borgere kan få tilkendt førtidspension.

Som jeg netop har forklaret, skal kommunerne overholde de gældende regler om førtidspension – uanset hvordan økonomien i kommunen er, og uanset hvor meget eller hvor lidt man modtager i refusion eller bloktilskud.

Borgernes restsikkerhed må aldrig komme i klemme på baggrund af en kommunes økonomiske prioriteter.

Det er rigtigt, at der i 2016 blev indført et nyt refusionssystem, hvor refusionssatsen – uafhængig af ydelser og valg af indsats – gradvist aftrappes i forhold til varigheden på offentlig forsørgelse.

Det har givet kommunerne et stærkt incitament til at investere målrettet i at få borgere hurtigt i beskæftigelse og væk fra offentlig forsørgelse. Hvilket jeg kun kan glæde mig over.

Der er ikke noget i tallene, der afspejler at kommunerne skulle være blevet mere tilbageholdende

med at tilkende førtidspension. Tvært i mod. I 2018 er der tilkendt over 12.600 førtidspensioner, som er det højeste antal siden reformen blev gennemført.

Det er rigtigt, at der fortsat er kommunale forskelle på tilkendelser af førtidspension, som jeg også selv er meget opmærksom på. Og som også var en af de tungtvejende grunde til, at vi præciserede reglerne for tilkendelse af førtidspension.

Jeg vil dog alligevel gerne fremhæve, at de kommunale forskelle i antallet af tilkendelser af førtidspension trods alt er blevet mindre efter reformen af førtidspension og fleksjob.

Bevillinger og bloktilskud

Og, lad mig nu gå videre til spørgsmål AT, hvor jeg blandt andet vil svare på, om jeg kan forestille mig, at der kan være et økonomisk incitament til at bevilge færre førtidspensioner.

Kommunerne sikres ved de årlige økonomiforhandlinger mellem regeringen og KL finansiering af deres udgifter til indkomstoverførsler via bloktilskuddet.

Her vil jeg bemærke, at der i bevillingen til kommunerne under ét er afsat flere penge til førtidspension i både 2018 og 2019, idet tilkendelserne til

førtidspension er stigende. Derfor kan udviklingen i kommunernes udgifter til førtidspension ikke tilskrives, at kommunernes bloktilskud reduceres.

Spørgsmålet bygger i øvrigt på en præmis om, at det er billigere for en kommune ikke at tilkende førtidspension til en borger. Og, det er på ingen måde entydigt rigtigt.

Den økonomiske ændring for en kommune ved at tilkende en førtidspension afhænger af hvilken indsats og ydelse borgeren i hvert enkelt tilfælde ville modtage i stedet for førtidspension.

Selvom en borger i jobafklarings- eller ressourceforløb i mange tilfælde får en lavere forsørgelsesydelse end en førtidspensionist, er der jo derudover udgifter til løbende indsatser og sagsbehandling, som der sjældent er, når borgeren først er tilkendt førtidspension. Så regnestykket er ikke så simpelt, som man gerne vil gøre det til.

Til sidst vil jeg igen vende tilbage til refusionsreformen, hvor der er skabt et mere gennemskueligt system, hvor refusionssatsen afhænger af, hvor længe borgeren har modtaget forsørgelsesydelse, frem for hvilken ydelse borgeren er på.

Det har givet kommunerne et klart incitament til at forebygge, at borgerne er langvarigt på offentlige

overførselsindkomster, herunder for den sags skyld også førtidspension.

Ved at investere i indsatser og samlet set få færre borgere på offentlig forsørgelse, kan kommunerne forbedre deres økonomi på den lange bane.

Afrunding

Det er også noget af det, som vi har diskuteret her gentagne gange. Jeg har jo selv været med til at fremme diskussionen om, at de kommuner der investerer i beskæftigelsesområdet, der kan vi jo se, at hver gang man investerer en krone, så kommer der to kroner igen.

Så der er jo en klar økonomisk gulerod til at lave offensive investeringer på beskæftigelsesområdet, som jo kan karakteriseres nærmest ved et Kinderæg.

Det er godt for den enkelte, fordi det hjælper folk væk fra offentlig forsørgelse, ind på arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

Det er godt for de lokale virksomheder, for der er flere medarbejdere, der bliver tilgængelige for det lokale arbejdsmarked.

Og for det tredje, det er også godt for kommunernes økonomi, og dermed faktisk også for landets

økonomi, fordi man jo så ikke længere har en forsørgelsesudgift men en indtægt, fordi borgeren jo betaler skat, og på den måde bidrager til samfundets økonomi.